

Peggy Totté

STEDENBOUWKUNDIGE
PLANNERS, ARCHITECTENVENNOOTSCHAP
VOOR LANDSCHAP, STEDENBOUW
EN ARCHITECTUURWONEN
LANGS DE

snelweg

Meer dan een kwart van de Vlamingen heeft last van geluidshinder. Het agentschap Wegen en Verkeer en het team Vlaams Bouwmeester gingen na hoe geluidswerende infrastructuur op kwaliteitsvolle wijze in het landschap kan worden ingepast.

geluid
geluidswerende
maatregelen

Voorbeeldenboek voor gewestwegen in Vlaanderen

Het Voorbeeldenboek **geluidswerende maatregelen** langs Vlaamse wegen kan op de site van de Vlaams Bouwmeester en van AWW van het internet worden gehaald. Een papieren exemplaar kan bij het team van de Vlaams Bouwmeester worden verkregen.

www.vlaamsbouwmeester.be
www.wegen.vlaanderen.be

Vlaanderen is een dichtbevolkte en dicht bebouwde regio waar nog altijd nieuwe woningen op korte afstand van drukke verbindingswegen worden gebouwd. De toename van het verkeer heeft van geluidshinder langs de wegen een prangende kwestie gemaakt. Volgens de resultaten van het Schriftelijk Leefomgevingsonderzoek van Vlaanderen (2008) heeft 27% van de Vlamingen last van geluidshinder. Het wegverkeer is de belangrijkste bron van die overlast.

Om geluidshinder tegen te gaan, worden in Vlaanderen meestal geluidsschermen geplaatst. Dat heeft geleid tot een wildgroei van geluidsschermen in alle mogelijke maten, materialen en kleuren. Die schermen worden zelden of nooit als een gebouw of landschappelijk element in hun omgeving ingepast. Daardoor ontbreekt elke relatie tussen weg en omgeving, en zien automobilisten nauwelijks door welk landschap ze rijden.

Aan de andere kant van het scherm laat de woonkwaliteit vaak te wensen over. Voor de bewoners is het door het wegverkeer geproduceerde geluid in vele gevallen net zo storend na als vóór de installatie van de schermen. De geluidsafname beantwoordt dus niet aan de (te hoge) verwachtingen van de bewoners: een geluidsscherm doet het lawaai immers niet verdwijnen maar zorgt er in het beste geval voor dat het minder storend is. Het ontbreken van een visuele relatie tussen overlast en geluidsbron wekt bovendien ergernis op bij diegenen die de hinder moeten ondergaan: mensen ervaren de muur langs de autosnelweg als een *lelijk* ruimtelijk element in hun directe omgeving. Dat die geluidsschermen vaak ook slecht worden onderhouden, is een extra bron van ergernis.

Bij geluidshinder speelt de psychologische factor dus een belangrijke rol: afhankelijk van de ruimtelijke context ervaren mensen dezelfde vorm van geluidshinder als meer of minder storend. Hoewel een smalle strook planten geen geluid tegenhoudt, ervaren veel mensen dat geluid vanwege de aangename ruimtelijke beleving toch als minder storend.

VIER TEAMS

Vlaanderen beschikt niet over een beleidskader waarin een langetermijnvisie op autosnelwegen en wegenschermen wordt geformuleerd. Er wordt een ad hoc beleid gevoerd, met een korte termijnplanning voor telkens een periode van twee à drie jaar.

Gelet op de psychologische aspecten van geluidshinder, ligt de keuze voor een groenscherm voor de hand.

De Europese Unie (EU) heeft in 2002 een richtlijn betreffende omgevingslawaai aangenomen. Ten gevolge daarvan werden er op Vlaams niveau recentelijk geluidskaarten opgesteld en wordt er nu werk gemaakt van een geluidsactieplan. In het kader daarvan willen het Agentschap Wegen en Verkeer en het team Vlaams Bouwmeester met ontwerpend onderzoek de geluidsoverlast langs de Vlaamse wegen op innovatieve wijze aanpakken. Daarbij gaat de aandacht vooral naar de ruimtelijke inpassing van geluidswerende infrastructuur.

In dat verband kregen in april 2010 vier ontwerpteams de opdracht om

ontwerpend onderzoek voor diverse sites te verrichten. Het ging om *URA* (Brussel), *uapS* (Parijs), *Artgineering* (Rotterdam), en *Robbrecht&Daem* (Gent) in samenwerking met Marleen Goethals. Het bureau *Planners* (Antwerpen) werd als projectregisseur aangesteld. Geluidsexpert *A-Tech* verleende zijn medewerking aan de workshops. De resultaten van het ontwerpend onderzoek zijn samengebracht in een voorbeeldenboek, waarin ook realisaties in binnen- en buitenland werden opgenomen. Het boek moet een bron van inspiratie zijn voor lokale overheden die met geluidsoverlast te maken hebben, projectingenieurs die een opdracht uitschrijven en ontwerpers die een project concreet gestalte geven. Bedoeling is mogelijke oplossingen aan te reiken voor de aanpak van veel voorkomende situaties.

Het voorbeeldenboek is geen wetenschappelijk handboek, wil geen aanzet tot normering zijn en het biedt evenmin een uitgewerkt beleidskader aan. Belangrijk is dat de voorstellen uitgaan van een ruimtelijke invalshoek – dat alleen al maakt de aanpak vernieuwend. Er werd rekening gehouden met financiële haalbaarheid, juridische mogelijkheden, akoestische prestaties, mogelijke partners... Dit artikel brengt een overzicht van de belangwekkendste resultaten en conclusies van het ontwerpend onderzoek naar geluidswerende maatregelen in Vlaanderen.

GROENE SCHERMEN

In één van de workshops werd nader ingegaan op klassieke geluidsschermen. Op veel plaatsen in Vlaanderen loopt de snelweg immers zowat door de voor- of achtertuin van de woningen. Vaak bestaat de scheiding tussen weg en tuin uit niet veel meer dan enkele bomen of struiken. Als er zo weinig ruimte is, biedt alleen een geluidsscherm